

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.1.030/2022/12.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Somogyi Gábor, a tanács elnöke
Dr. Boros Tibor, előadó bíró
Dr. Harangozó Attila, bíró
Dr. Demeter Zsuzsanna, bíró
Dr. Metzing Márton, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2023. február 23.
Az ügy tárgya: testi sértés vétsége
Terhelt: ...
Elsőfok: Tatabányai Törvényszék, 17.B.79/2021/18., ítélet, tárgyalás,
2021. november 22.
Másodfok: Győri Ítéltábla, Bf.I.118/2021/7., végzés, tanácsülés, 2022. március 8.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: a terhelt védője
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A gondatlanságból elkövetett testi sértés vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Tatabányai Törvényszék 17.B.79/2021/18. számú ítéletét és a Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.I.118/2021/7. számú végzését hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I. 1.** A Tatabányai Törvényszék 17.B.79/2021/18. számú, 2021. november 22-én kihirdetett ítéletében a terheltet bűnösnek mondta ki testi sértés vétségében [Btk. 164. § (1) bekezdés, (9) bekezdés c) pont], és ezért őt 1 év 6 hónap fogház fokozatú szabadságvesztésre

ítélte, melynek végrehajtását 2 év próbaidőre felfüggesztette. Úgy rendelkezett, hogy a szabadságvesztés végrehajtása esetén a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. Ezen túlmenően a terheltet előzetes mentesítésben részesítette.

[2] Az elsőfokú ítélet ellen az ügyészség a terhelt terhére a büntetés súlyosításaért, az előzetes mentesítés mellőzése végett, míg a terhelt és védője elsődlegesen felmentésért, másodlagosan enyhítésért jelentett be fellebbezést.

[3] 2. Az ügyészség, valamint a terhelt és védője fellebbezése nyomán eljáró Győri Ítélőtábla mint másodfokú bíróság a 2022. március 8-án kihirdetett Bf.I.118/2021/7. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[4] **II. 1.** A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a terhelt meghatalmazott védője terjesztett elő felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára történő hivatkozással.

[5] A védő indítványát azzal indokolta, hogy az első- és másodfokú bíróságok a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapították meg a terhelt bűnösségét. A terhelt alappal feltételezte a sértett társadalmi együttélést súlyosan sértő magatartásáról a reális, közvetlen fenyegetést, a támadást komolyan vehette, figyelemmel a közterületen kialakult hangulatra, melyről a tanúk beszámoltak és amelyet a terhelt is tapasztalt. A sértett ittassága magában hordozta magatartásának kiszámíthatatlanságát; a sértettnél lévő táskába nem lehetett belelátni, abban bármilyen szűrő, vágó, ütő eszköz feltalálásának elvi lehetősége nem volt kizárható. A szatyor földre téételét követően a sértett a terhelt és élettársa felé indult, így a sértett magatartását a terhelt – az elsőfokú ítéletben foglaltak ellenére – közvetlen veszélynek tekintette, s ennek elhárítása érdekében cselekedett.

[6] A Győri Ítélőtábla által pontosított tényállás szerint először a terhelt indult el a sértett irányába, majd rövid vita után visszament az élettársa mellé. Ekkor indult felé a sértett, aki jobb kezével kicsit mellkason lökte a terheltet, félretolta és az élettársát nézte. Ezután letette a táskáját, s ekkor lökte meg a terhelt. A másodfokú bíróság érvelése alapján a sértett fent rögzített magatartása valójában nem csak helytelen és a társadalmi együttélést sértő volt, hanem magában hordozta az erőszakos fellépés lehetőségét, tehát a sértetti megnyilvánulásokról a terhelt arra következtetett, hogy az ő mellkasát meglökö, a táskát a földre helyező mozdulat, valamint az élettársa felé határozottan igyekvő sértett fellépése közvetlen veszélyt hordoz magában, amelyet jogosult elhárítani.

[7] A jogerős ítéleti tényállásából megállapítható a feltételezett közvetlen támadás lehetősége, ezért a terhelt magatartásának elbírálásánál a Btk. 22. § (2) bekezdése – helyesen 20. § (2) bekezdése (a Kúria megjegyzése) – szerinti tévedés szabályai alkalmazandóak, szemben a jogerős ítéletben foglaltakkal, így az első- és másodfokú bíróság ítélete sérti az anyagi jogi szabályokat.

[8] Mindezekre tekintettel a meghatalmazott védő arra tett indítványt, hogy a Kúria az első- és másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg és a terhelttel szemben a büntetőeljárást szüntesse meg.

[9] A Legfőbb Ügyészség a BF.1136/2022/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta.

[10] A Legfőbb Ügyészség álláspontja szerint az irányadó tényállás alapján megállapítható, hogy a sértett részéről támadás nem volt, a sértett nem lépett fel úgy, amely egyértelmű támadást jelentett volna akár a terhelt, akár annak élettársa felé. A sértettnak még azon magatartása sem jelenthetett közvetlen fenyegetést, hogy a táskáját letette és elindult feléjük, hiszen egyéb jelét nem adta támadásnak. Az eljáró bíróságok által az indokolásban tett megállapítások a terhelt jogos védelmi helyzetét kizárták.

[11] Az elkövető a vélt jogos védelmi helyzetre sem hivatkozhat kellő alappal, ha semmi külső jele nincs annak, hogy a sértett részéről a személye vagy javai ellen jogtalan támadás indul, vagy ilyen támadással közvetlenül fenyegető helyzet áll fenn. Jelen ügyben a terheltnek nem volt alapos oka a támadás közvetlen veszélyének feltételezésére. A sértett észlelt ittassága mellett a terhelt a tőle elvárható figyelem, körültekintés miatt nem látta előre magatartása – a sértett ellökése – következményeit, így cselekményének gondatlan minősítése és a kiszabott büntetés törvényes.

[12] Mindezek alapján a Legfőbb Ügyészség arra tett indítványt, hogy a Kúria a támadott határozatokat hatályában tartsa fenn.

[13] **III. A felülvizsgálati indítvány nem alapos.**

[14] 1. A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely a Be. 648. §-a alapján csak a bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen, kizárólag a Be. 649. §-ában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokra – és nem ténybeli hibákra – hivatkozással vehető igénybe. A felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető, ezért az azon kívül eső anyagi vagy eljárásjogi kérdések a felülvizsgálatban közömbösek.

[15] A Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján valóban felülvizsgálati ok, ha a bíróság jogerős ítéletében a terhelt bűnösségét a büntető anyagi jog megsértésével állapította meg. Ez akkor valósul meg, ha a jogerős ítéleti tényállásban foglalt terhelti magatartás nem meríti ki bűncselekmény törvényi tényállási elemeit, avagy – ugyancsak az irányadó tényállásból kitűnően – büntethetőséget kizáró vagy megszüntető ok ellenében került sor a terhelt elítélésére.

[16] 2. A jogerős ítéletben megállapított tényállás szerint a terhelt 2020. november 18-án 09 óra 50 perc körüli időben élettársával, tanú 1-gyel vásárlási szándékkal a dohánybolthoz ment. A terhelt és élettársa az üzlet előtt várakozva figyelt fel a sértettre, aki közepes fokú ittas állapotában hangosan, artikulálatlanul beszélt a dohánybolt előtt várakozókhoz és dülöngélt. Először a terhelt indult el a sértett irányába, felszólította a sértettet, hogy fejezze be a kiabálást és menjen el onnan, majd rövid vita után visszament az élettársa mellé. A sértett a felszólításnak nem tett eleget, hanem elindult a terhelt irányába, miközben a terhelt élettársára utalva azt kérdezte tőle „tiéd, tiéd?”. A terhelt erre szintén a sértett felé lépett, aki megpróbálta kikerülni őt, miközben jobb kezével kicsit mellkason lökte a terheltet, félretolta és az élettársát nézte, ezután letette a táskáját. Ekkor a terhelt a sértett viselkedését látva arra gondolt, hogyha a sértett az élettársa közelébe megy, akkor esetleg inzultálni fogja őt, ezért bár észlelte a sértett ittasságát, illetve azt, hogy ebből kifolyólag nem áll biztosan a lábán, egy alkalommal, kis-közepes erővel, két kézzel a sértett jobb oldalán a karja alatt meglökte a sértettet azért, hogy távol tartsa őt az élettársától. A sértett a lökés következtében hanyatt esett a dohánybolt előtt lévő betonozott járdán, beütötte fejének hátsó részét és eszméletét veszítette.

[17] A terhelt a sértett állapotát észlelve odament hozzá, majd megkérte a jelenlévőket, hogy értesítsék a mentőszolgálatot, akik közül tanú 2 telefonált a mentőszolgálatnak.

[18] A sértett a terhelt lökéséből eredő elesésének és fejének földhöz csapódása következtében a jobboldali homloklebeny területén ún. ellencsapódásos jellegű agyzúzódást és keményagyburok alatti vérzést szenvedett el, valamint a sértett régebbi koponyaacsonttörésének rásérülését szenvedte el, a felfrissült régi törésvonalnak megfelelően többek közt a dobüreg is megnyílt, valamint a külső hallójárat fala is megsérült. A régebbi koponyaacsonttörés hiányában – melyről a terhelt nem tudott – friss koponyalapi törés nem következett volna be a vádlott magatartása következtében. A sérülések tényleges gyógytartama egyenként és összességében is 8 hét.

[19] A homloktáji agyzúzódás és a koponyaüreg megnyílását eredményező koponyaalapi törés egyenként és külön-külön is életveszélyes sérülésnek tekinthető.

[20] 3. Az indítvány a vélt jogos védelemre hivatkozással a terhelt bűnösségének törvénysértő megállapítását sérelmezte. Ha az elkövető a vélt jogos védelmi helyzet folytán abban a téves feltevésben viszi véghez – az adott esetben életveszélyes sérülést okozó – testi sértési cselekményt, hogy az a társadalomra nem veszélyes: a magatartását nem a jogos védelemre, hanem a tévedésre vonatkozó rendelkezések alapján kell megítélni (BH 1997.427.).

[21] A Btk. 20. § (2) bekezdése szerint nem büntethető, aki a büntetendő cselekményt abban a téves feltevésben követi el, hogy az a társadalomra nem veszélyes, és erre a feltevésre alapos oka van.

[22] Következésképp az indítvány a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja szerinti felülvizsgálati okból támadta a jogerős ügydöntő határozatot.

[23] A védői álláspont lényege szerint a terhelt a tényállásban rögzítettek alapján alappal feltételezte, hogy a sértett részéről közvetlen támadás fenyegeti, ezért jogos védelmi helyzetben cselekszik. A terhelt arra következtetett, hogy az ő mellkasát meglökö, a táskáját a földre helyező, az élettársa felé határozottan igyekvő sértett fellépése közvetlen veszélyt hordoz magában, amelyet jogosult elhárítani. Az első- és másodfokú bíróság törvénysértése abban ragadható meg, hogy az elbírálás során nem értékelte a terhelt javára – megsértve ezzel a Btk. 20. § (2) bekezdésében írtakat –, hogy abban a téves feltevésben követte el a cselekményét, hogy az nem veszélyes a társadalomra, s erre a feltevésre alapos oka volt.

[24] A védő álláspontjának alátámasztására hivatkozott a közterületen kialakult hangulatra, a tanúvallomásokra, a terhelt által tapasztaltakra (indítvány 2. oldal 1. bekezdés).

[25] Ennek kapcsán a Kúria előrebocsátja, hogy a felülvizsgálat alapvető szabálya, miszerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható [Be. 650. § (2) bekezdés]. Ezzel összhangban a Be. 659. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. Ez azt jelenti, hogy a felülvizsgálatban az eljáró bíróságok által levont jogi következtetések – így a bűnösség megállapításának, a cselekmény jogi minősítésének – helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével ítélt meg (BH 2004.102.); a felülvizsgálati eljárásban a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése az alapeljárásban megállapított tényállás alapján bírálendő el abban az esetben is, ha a tényállás hiányos, nem kellően felderített, vagy ellentétes az iratok tartalmával (EBH 2017.B.18., BH 2004.102.). A tényálláshoz kötöttség szigorú szabálya folytán tehát nem lehet hivatkozni a megállapított tényállástól eltérő vagy abban nem szereplő körülményre.

[26] Mindez érvényes akkor is, ha a felülvizsgálat tárgya valamely büntethetőséget kizáró ok – jelen esetben a tévedés – hiányára vont következtetés helyessége, amelynek megítélése csak és kizárólag a jogerős ügydöntő határozat tényeinek figyelembevételével lehetséges (EBH 2011.2395.).

[27] A jelen ügyben tehát az az eldöntendő kérdés, hogy – kizárólag – a jogerős ítélet ténymegállapításaiból – kitűnik-e olyan alapos ok, ami alapján a terhelt okkal gondolta – tévesen – azt, hogy a sértett részéről jogtalan támadás közvetlenül fenyegeti őt vagy élettársát.

[28] Előrebocsátja a Kúria, hogy az indítvány kizárólagosan vélt jogos védelmi helyzetre való hivatkozása azt jelenti, hogy a védő maga sem állította tényleges jogos védelmi helyzet (Btk. 22. §) megvalósulását. Mindazonáltal azt a Kúriának a büntetőjogi felelősség

törvénysértő megállapítását sérelmező indítvány elbírálása során – a vélt jogos védelmi helyzettel való szoros összefüggése folytán – szintén vizsgálnia kellett.

[29] A Btk. 22. § (1) bekezdése szerint nem büntetendő az a cselekmény, amely a saját, illetve más vagy mások személye, javai vagy a közérdek ellen intézett, illetve ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához szükséges.

[30] A jogos védelem kérdéseiről szóló 4/2013. Büntető jogegységi határozat szerint a Btk. a jogos védelmet a büntethetőséget kizáró vagy korlátozó okok között objektív büntethetőségi akadályként kezeli, amikor a jogos védelem során megvalósított cselekményt „nem büntetendőnek” tekinti. Az a cselekmény, amelyet a védekező a jogtalan támadás elhárítása érdekében kifejt – s az megvalósíthatja a Különös Rész valamely törvényi tényállását – nélkülözi a társadalomra veszélyességet, s ezáltal bűncselekményt nem valósít meg.

[31] A 4/2013. Büntető jogegységi határozat a jogos védelem korlátaira nézve kimondja, hogy verbális cselekményekkel szemben nem vehető igénybe, megtorlásként nem alkalmazható, kölcsönös kihívás elfogadása mindkét fél számára a jogtalanság állapotát hozza létre, továbbá támadás kiprovokálása megfosztja a védekezőt az elhárítás jogszerűségétől.

[32] A jogos védelmi helyzet a jogtalan támadó, illetve jogtalan támadással közvetlenül fenyegető és azt elhárító magatartás viszonya, aminek kezdetét a jogtalan támadó, illetve jogtalan támadással közvetlenül fenyegető magatartás határozza meg. Következésképpen jogos védelem, illetve ezen a címen valamely – bűncselekményt megvalósító – magatartás jogszerűségének kérdése akkor merülhet fel, ha az a megindult, folyamatban levő jogtalan támadás (vagy időrendi előzménye, a közvetlenül fenyegető jogtalan támadás) elhárítására irányul. Általános fenyegetettség érzése, jogtalan támadás bekövetkezettségének távoli veszélye jogos védelmi helyzetet nem alapoz meg (BH 1995.685., BH 2002.212., BH 2003.50.). Másik objektív jellegű tartalmi feltétel, hogy a – legalább elkezdett, illetve közvetlen fenyegető – támadás más személy általi, a megtámadotton kívüli, tőle idegen, független magatartás legyen.

[33] A támadás értelemszerűen célzott, egyoldalú (nem kölcsönös), tevőleges, fizikai ütközést kezdő magatartás. Nyilvánvalóan ilyen tartalmú a meg nem kezdett, de időben, térben közvetlen fenyegető támadás, más szóval a támadás közvetlenül fenyegető veszélye is (EBH 2011.2393.).

[34] A jogos védelem és a vélt (putatív) védelem abban nem különbözik, hogy a cselekvő egyaránt jogos cél elérésére törekszik, ám amíg az előbbi esetben az ennek alapjául szolgáló feltételek (a jogtalan támadás, illetve annak közvetlen veszélye) objektíve fennállnak, az utóbbi esetben ellenben nem: az elkövető a kialakult helyzet félreértéséből eredően csupán úgy véli, hogy jogszerűen cselekszik. A vélt jogos védelem kapcsán tehát a tévedés jelentkezhethet egyfelől a jogos védelem előfeltételeinek téves megítélésében (amikor az elkövető a sértett mozdulatát támadásként vagy annak közvetlen veszélyeként értékeli, holott erről valójában nincs szó), másfelől abban, hogy az elhárítás bizonyos intenzitását tartja – tévesen – szükségesnek azért, mert helytelenül mérte fel a feltételezett támadás jellegét, erejét vagy veszélyességét.

[35] A jogerős ítéleti tényállás a jogos védelmi helyzet, illetve az abban való tévedés megítélése szempontjából releváns tényeket az alábbiak szerint rögzítette:

- a közepes fokban ittas sértett hangosan, artikulálatlanul beszélt a dohánybolt előtt várakozókhoz és dülöngélt,
- először a terhelt indult el a sértett irányába és felszólította, hogy fejezze be a kiabálást és menjen el onnan, aminek nem tett eleget,

– majd a sértett elindult a terhelt irányába, miközben a terhelt élettársára utalva azt kérdezte tőle „tiéd, tiéd?”,

– a terhelt erre szintén a sértett felé lépett, aki megpróbálta kikerülni őt, miközben jobb kezével kicsit mellkason lökte a terheltet, félretolta és az élettársát nézte, és letette a táskáját,

– a terhelt a sértett viselkedését látva arra gondolt, hogy esetleg inzultálni fogja élettársát, és észlelte ugyan a sértett ittasságát, illetve azt, hogy nem áll biztosan a lábán, egy alkalommal, kis-közepes erővel, két kézzel a sértett jobb oldalán a karja alatt meglökte a sértettet, hogy így tartsa távol az élettársától,

– a sértett a lökés következtében hanyatt esett a dohánybolt előtt lévő betonozott járdán, beütötte fejének hátsó részét és eszméletét veszítette, életveszélyes sérülést szenvedett.

[36] A tényállásban rögzítettek szerint tehát megkezdett vagy azzal közvetlenül fenyegető támadás nem volt a sértett részéről, nem lépett fel úgy, amely egyértelmű támadást jelentett volna akár a terhelt, akár annak élettársa felé. A sértett nem mondott olyat, ami bántalmazásra utalt volna, nem emelte ütésre a kezét, támadásnak nem volt sem verbális, sem tevőleges magatartásból adódó jele. A sértettnek azon magatartása sem jelenthetett közvetlen fenyegetést, hogy a táskáját letette, hiszen annak számtalan oka lehet, egyéb jelét pedig nem adta támadásnak.

[37] A Kúria rámutat, hogy a 4/2013. Büntető jogegységi határozat 1. pontja szerint a jogtalan támadás általában erőszakos, az elhárító cselekmény pedig mindig kényszerű. Amennyiben a jogtalan támadás ténye megállapítható, úgy az elhárítás szükségessége nem vitatható. A védekező cselekmény jogszerűségének egyetlen kritériuma a szükségesség. Az irányadó tényállás szerinti eseménysort tekintve azonban nem lehet arra a következtetésre jutni, hogy a jogos védelmi helyzet a terhelt javára megállapítható lenne, annak szükségessége a tényállás alapján nem igazolható.

[38] A sértetti magatartás a dülöngélés mellett az artikulálatlan beszédből, a terhelt felé intézett kérdésből, a terhelt kikerüléséből és eközben a felé induló terhelt mellkasának – kis mértékű – meglökéséből tevődött össze. Önmagában ez a magatartás támadásnak, azaz a 4/2013. Büntető jogegységi határozatban megfogalmazottak szerint szabálysértést vagy bűncselekményt megvalósító tevékenységnek nem feleltethető meg, így az eljáró bíróságok helyesen állapították meg, hogy a sértett magatartása a jogos védelem törvényi feltételeit nem meríti ki. A Kúria már utalt arra, hogy a felülvizsgálati indítvány maga sem állította, hogy a terhelt jogos védelmi helyzetben cselekedett; ezzel a Kúria is egyetértett.

[39] A büntethetőséget kizáró okot jelentő tévedést megalapozó vélt jogos védelmi helyzet során objektíve nincs jogos védelmi helyzet, de az elkövető alapos okkal feltételezi, hogy akár ő, akár más ilyen helyzetben van, holott valójában nincs támadás és az nem is fenyeget közvetlenül, avagy, ha volt is, már megszűnt. Ez a vélt jogos védelmi helyzet, melyre a társadalomra veszélyességben való tévedés szabályait kell alkalmazni. A vélt jogos védelem esetén a jogos védelem alapjául szolgáló feltételek – mint jelen esetben is – nem állnak fenn. A vélt jogos védelem kapcsán a tévedés a jogos védelem előfeltételeinek téves megítélésében (amikor az elkövető a sértett mozdulatát támadásként vagy annak közvetlen veszélyeként értékeli, holott erről valójában nincs szó) jelentkezik. Ha az elkövető alapos okkal tételezte fel a jogos védelmi helyzetet, nem büntethető. Ha viszont a tévedését gondatlanság okozta, és az adott bűncselekménynek van gondatlan alakzata, a gondatlanságból elkövetett bűncselekményért felel [Btk. 20. § (3) bekezdés].

[40] Jelen esetben a terhelt bűnösségét a bíróság jogerős ítéletében az életveszélyt okozó testi sértés gondatlan alakzata miatt állapította meg, ezért ez utóbbi, a büntethetőséget kizáró ok alól kivételt eredményező szabály is vizsgálendő.

[41] A vélt jogos védelmi helyzet tehát a társadalomra veszélyességben való tévedés – mint büntethetőséget kizáró ok – speciális esete, ami a Btk. 20. § (2)-(3) bekezdése alapján ítélandó meg. A vélt jogos védelem kapcsán a bírói gyakorlat kimunkálta, hogy az elkövető arra kellő alappal nem hivatkozhat, ha semmi külső jele nincs annak, hogy a személye vagy javai ellen a sértett részéről jogtalan támadás indul, vagy ilyen támadással közvetlenül fenyegető helyzet áll fenn (BH 2001.409.). Nincs helye a jogos védelmi helyzet megállapításának akkor sem, ha a sértett magatartása jogtalan támadásra utaló közvetlen fenyegetésként nem értékelhető (BJD 9834.).

[42] A kérdés megítélése tehát azon dől el, hogy a tényállásból kitűnik-e olyan körülmény, ami a terhelt tévedésének alapos okát megalapozza.

[43] Jelen esetben az irányadó tényállás – szemben az indítvány állításával – nem tartalmaz olyan ténybeli körülményt, amiből következne a terhelt sértett általi megtévesztése vagy bármely más alapos okból fakadó tévedése.

[44] A sértett ittas állapota, dülöngélése, artikulálatlan beszéde, a terhelthez és a mellette álló élettársához való közeledése ugyanis ennek nem feleltethető meg, ezek miatt a terheltnek nem volt alapos oka a támadás közvetlen veszélyének feltételezésére. A sértett a terhelt vagy élettársa bántalmazására vonatkozó kijelentést, bántalmazásra utaló mozdulatot nem tett, táskájából nem vett elő semmit, a terhelt élettársát nézte. Az az indítványban hivatkozott körülmény, hogy a sértett magatartása magában hordozta az erőszakos fellépés lehetőségét, a támadott ítéletek tényállásában nem került rögzítésre, abból nem olvasható ki. Ugyancsak nem szerepel a tényállásban az indítványban hivatkozott, a helyszínen kialakult hangulatra és a sértett agresszív megnyilatkozásaira vonatkozó ténymegállapítás sem. Összefüggéstelenül beszélő, súlyosan ittas személy magatartása kétségkívül bizonyos fokú kiszámíthatatlanságot feltétlenül hordoz magába, azonban önmagában – támadó mozdulat, annak előkészülete vagy ilyenre utaló kijelentés hiányában – nem ad alapot támadásra vagy annak közvetlen veszélyére utaló következtetés levonására. A terheltnek az általa is észlelt, tényállásban rögzített körülmények alapján nem volt alapja annak feltételezésre, hogy jogos védelmi helyzetben cselekszik, s a cselekménye nem veszélyes a társadalomra. Mindezek alapján a tévedés – mint büntethetőséget kizáró ok – nem jöhet szóba a terhelt cselekményének értékelésénél.

[45] A Kúria egyetértett a Legfőbb Ügyészség azon álláspontjával, mely szerint közismert tény, hogy az ittas állapotban levő személyeknél a reflextevékenység korlátozottsága miatt az irányukban megnyilvánuló erő kifejtés elleni védekezés elhárítására általában képtelenek. A kisebb erővel történt testi bántalmazás esetén is a bizonytalan egyensúlyhelyzetükre tekintettel fennáll – az elkövető tudata által is átfogott – súlyos sérülés bekövetkezésének a lehetősége. Különösen érvényes ez a megállapítás, ha az elkövetési tevékenység olyan helyen, illetőleg olyan körülmények között megy végbe, ahol a sértett a kemény, szilárd tárgyhoz vagy útburkolathoz ütdőése, csapódása folytán, tehát indirekt módon szenved el az életveszélyes sérülést.

[46] A terhelt magatartása abban az esetben tekinthető gondatlannak, amennyiben a testi épséget sértő szándék nélkül cselekszik, s magatartásának lehetséges következményeit a tőle elvárható figyelem, körültekintés elmulasztása miatt nem látja előre, vagy előre látja ugyan, de könnyelműen bízik az eredmény elmaradásában.

[47] Éppen ezért hangsúlyozza a Kúria, hogy jelen esetben nem arról van szó, hogy a terhelt gondatlansága folytán került volna vélt jogos védelmi helyzetbe és ennek során szándékosan okozta volna a sértett életveszélyes sérülését, így gondatlan bűnösségének nem alapja a Btk. 20. § (3) bekezdése.

[48] Az irányadó tényállás szerint a terhelt nem volt tévedésben a jogos védelmi helyzet kapcsán, hanem szándéka szerint azért lökte meg a sértettet, észelve ittasságát, hogy távoltartsa az élettársától, noha az nem támadt rá és ennek közvetlen veszélye sem fenyegetett. Támadás hiányában ez a helyzet – amint arra a bíróság jogerős ítéletében is hivatkozott – elhárítható lett volna más, a sértett sérülésének veszélyét magában nem hordozó módon is. Ugyanakkor a sértett észlelt ittassága mellett a terhelt a tőle elvárható figyelem, körületekintés elmulasztása miatt nem látta előre magatartása következményeit (Btk. 8. § második fordulat). Mindezekre figyelemmel az ügyben eljáró bíróságok jogerős ítéletükben a büntető anyagi jog szabályainak sérelme nélkül állapították meg a terhelt bűnösségét a testi sértés (Btk. 164. § (1) bekezdés, (9) bekezdés c) pont) gondatlan alakzatában.

[49] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdése szerinti olyan további felülvizsgálati okot, melynek vizsgálatára a Be. 659. § (6) bekezdése alapján hivatalból köteles, nem észlelt.

[50] **IV.** Ekként a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a megtámadott határozatokat a Be. 660. § (1) bekezdés szerinti tanácsülésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdés alapján hatályában fenntartotta. A Kúria elnöke a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a Kúria ügyelosztási rendjének IV.6. pontjában jelen ügytípusra öttagú tanács eljárását rendelte el.

[51] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 656. § (4) bekezdés első fordulata pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételt előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2023. február 23.

Dr. Somogyi Gábor s.k. a tanács elnöke, Dr. Boros Tibor s.k. előadó bíró, Dr. Harangozó Attila s.k. bíró, Dr. Demeter Zsuzsanna s.k. bíró, Dr. Metzing Márton s.k. bíró